

Pane kardinále, arcibiskupe Madridu,
Ctihodní bratři v biskupské a kněžské službě,
Drazí otcové augustiniáni,
Slovutní profesori a profesorky,
Vážení představitelé,
Drazí přátelé,

Velice toužebně jsem očekával setkání s vámi, mladí vyučující španělských univerzit, kteří za ne vždycky snadných okolností skvěle spolupracujete při šíření pravdy. Srdečně vás zdravím a děkuji za laskavá slova na uvítanou, jakož i za obdivuhodné provedení hudební skladby, jež zazněla v tomto klášteře nemalé umělecké hodnoty, výmluvně dosvědčující staletý život modlitby a studia. Na tomto tak příznačném místě se ve strohém kameni harmonicky snoubí rozum a víra a vytváří tak jeden z nejslavnějších monumentů Španělska.

Zvláště srdečně zdravím rovněž ty, kteří se v těchto dnech účastnili v Avile Světového kongresu katolických univerzit na téma: „Identita a poslání katolické univerzity“.

Když jsem zde spolu s vámi, vybavují se mi v mysli moje první kroky jakožto profesora na univerzitě v Bonnu. Třebaže byly tehdy ještě zřetelné válečné rány a nezřídka panovala materiální nouze, všechno bylo překonáváno nadšením a zaujetím, setkáváním s kolegy různých disciplín a touhou dát odpověď na základní a nejzazší neklid studentů. Tato univerzita, kterou jsem prožíval spolu s profesory a studenty, kteří společně hledají pravdu ve všech vědních oborech, anebo - jak by řekl Alfons X. zvaný Moudrý - toto „shromáždění mistrů a žáků se stejnou vůlí a cílem osvojovat si vědění“ (*Siete partidas, partida II*, tit. XXXI) objasňuje význam a také definici univerzity.

V mottu těchto Světových dnů mládeže „Zakořenění v Kristu, na něm stavějte a buďte pevní ve víře“ (srov. *Kol 2, 7*) můžete nalézt inspiraci k lepšímu porozumění své existence a svého poslání. V tomto smyslu, jak jsem již napsal v rámci příprav na tyto dny v Poselství k mládeži, opisují výrazy „zakořenit, stavět a upevnit“ solidní základy pro život.

Nicméně, kde najdou mladí lidé tyto opěrné body v rozdrobené a nestabilní společnosti? Někdy se má za to, že poslání univerzitního pedagoga spočívá dnes výlučně ve formování kompetentních a schopných profesionálů, kteří budou přesně a stále uspokojovat poptávku trhu. Tvrdí se také, že za nynějších okolností je třeba preferovat jediné technické schopnosti. Tato užitková vize vzdělávání - i univerzitního - dnes skutečně prosakuje zejména z různých oblastí mimo univerzitu. Nicméně vy, kteří jste jako já prožili univerzitu a nyní působíte jako univerzitní učitelé, cítíte bezpochyby touhu po něčem vznešenějším, co odpovídá všem dimenzím, které tvoří člověka. Povyšuje-li se na hlavní kritérium jenom užitečnost a bezprostřední pragmatismus, mohou být ztráty dramatické: od bezmezného zneužívání vědy podstatně překračující sebe samu až k politickému totalitarismu, který lze snadno zahlédnout tam, kde je eliminováno jakékoli kritérium, které by přesahovalo pouhý mocenský kalkul. Pravá idea univerzity je naopak přesně tím, co nás chrání před takovou reduktivní a znetvořenou vizí lidství.

Univerzita ve skutečnosti byla a je dosud povolána být místem, kde se hledá pravda, která je lidské osobě vlastní. Z tohoto důvodu, nikoli náhodou, právě církev prosadila ustanovení univerzitní instituce, protože křesťanská víra mluví o Kristu jakožto *Logu*, skrze něhož bylo všechno stvořeno (srov. *Jan 1,3*), a o lidské bytosti stvořené k obrazu a podobě Boha. Tato dobrá zpráva ukazuje racionalitu celého stvoření a hledí na člověka jako na tvora, který se na této racionalitě podílí a může ji rozpoznat. Univerzita proto ztělesňuje ideál, který nesmí být znetvořen ani kvůli

ideologii uzavřené racionálnímu dialogu, ani kvůli pochlebování utilitárním logikám čirého trhu, který v člověku spatřuje jenom spotřebitele.

V tom je vaše důležité a životní poslání. Vy jste těmi, kteří máte tu čest a odpovědnost předávat ideál univerzity. Ideál, který jste obdrželi od svých předchůdců, z nichž mnozí byli pokornými učedníky evangelia a právě proto se z nich stali velikáni ducha. Musíme sebe sama vnímat jako jejich pokračovatele ve zcela odlišných dějinách, ve kterých však podstatné otázky lidské bytosti nadále vyžadují naši pozornost a vedou nás, abychom kráčeli vpřed. Společně s nimi jsme články řetězce mužů a žen, kteří se zasadili o to, aby byla víra šířena a aby byla lidským rozumem ctěna. Způsob, jak to dělat, nespočívá jenom v tom, že je vyučována, ale mnohem více v tom, že je žita, ztělesňována stejně jako se vtělil *Logos*, aby si učinil svůj příbytek mezi námi. V tomto smyslu potřebují mladí lidé autentické učitele, osoby otevřené vůči pravdě různých vědeckých odvětví, kteří jsou schopni naslouchat a sami žijí tímto interdisciplinárním dialogem; osoby přesvědčené zejména o lidské schopnosti činit pokroky na cestě k pravdě. Mládí je privilegovaným časem hledání a setkání s pravdou. Jak řekl již Platón: „Hledej pravdu, dokud jsi mladý, protože neučiníš-li tak, vyklouzne ti z rukou“ (*Parmenides*, 135d). Tato vznešená aspirace je tím nejcennějším, co můžete svým studentům předat osobním a životním způsobem, nikoli jen některé anonymní a účelové techniky nebo chladná data, užívaná čistě funkčním způsobem.

Vroucně vás proto vybízím, abyste nikdy neztráceli tuto vnímavost a žízeň po pravdě, abyste nezapomínali, že vyučování není jenom suchopárné sdělování obsahu, nýbrž formace mladých, které je třeba chápat a vyhledávat. Musíte v nich vzbuzovat žízeň po pravdě, kterou pociťují ve svém nitru, a také touhu překračovat sebe samé. Budte jim pobídkou a posilou.

Z tohoto důvodu je nezbytné mít v první řadě na paměti, že cesta k plné pravdě vyžaduje celou lidskou bytost: je to cesta inteligence i lásky, rozumu i víry. Nemůžeme pokročit v poznání něčeho, nejsme-li podněcováni láskou, a nemůžeme milovat, nespátřujeme-li v tom něco rozumného, neboť „inteligence a láska nejsou vzájemně oddělené: je láska bohatá na inteligenci a inteligence plná lásky“ (*Caritas in veritate*, 30). Jsou-li spojeny pravda a dobro, pak se snoubí také poznání a láska. Z této jednoty plyne soudržnost života a myšlení, příkladnost, kterou se má vyznačovat každý dobrý vychovatel.

Za druhé je třeba vzít v úvahu, že pravda sama je vždycky vznešenější než naše cíle. Můžeme ji hledat a blížit se k ní, ale nemůžeme ji zcela vlastnit. Spíše pravda nás vlastní a motivuje. V intelektuální a pedagogické činnosti je pokora nezbytná ctnost, která nás chrání před samolibostí, jež uzavírá přístup k pravdě. Nesmíme přitahovat studenty k nám samotným, nýbrž posílat je k oné pravdě, kterou všichni hledáme. V tomto úkolu ať vám pomáhá Pán, který vás žádá, abyste byli prostí a účinní jako sůl, jako světlo, které bez rozruchu svítí (srov. *Mt 5,13-15*).

To všechno nás vybízí, abychom neustále hleděli ke Kristu, v jehož tváři se zračí Pravda, která nás osvětluje, ale která je také cestou, jež nás vede k nepomíjivé plnosti. On je Pocestným, jenž stojí po našem boku a svou láskou nás nese. Zapustíte-li v něm kořeny, povedete dobře naši mládež. V této naději vás svěřuji ochraně Panny Marie, Trůnu moudrosti, aby z vás učinila spolupracovníky svého Syna a přivedla vás k životu, jenž bude smysluplný pro vás samotné a vaše studenty obdaří poznáním a vírou.